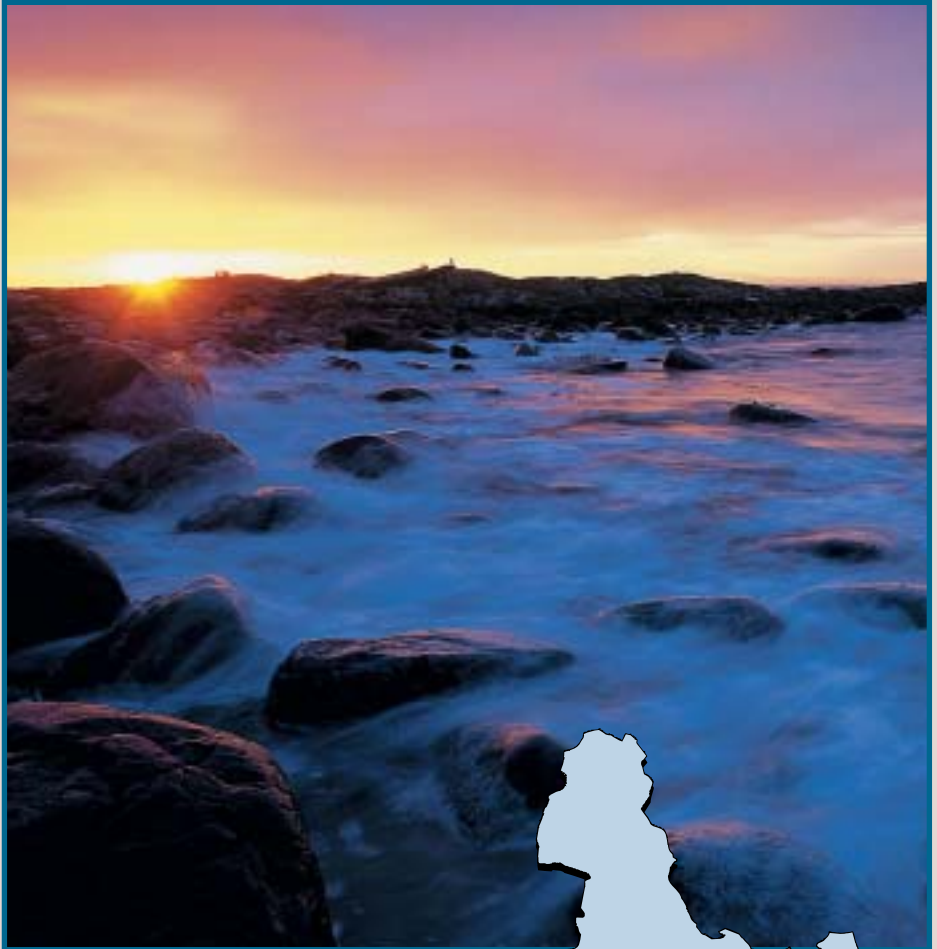

Raet landskapsvernområde

Raet Protected Landscape

Arendal kommune, Aust-Agder

Fylkesmannen i Aust-Agder
Miljøvernavdelingen

Fem former for beskyttelse av området:

Raet (1) landskapsvernområde med tilhørende plante- og dyrelivsfredning ble vernet i medhold av naturvernloven, ved kgl. res. av 15. desember 2000. Verneområdet strekker seg fra og med Jerkholmen i vest til og med Tromlingene i øst – en strekning på ca 15 km. Det vernede området utgjør ca 21 625 da hvorav ca 18 396 da er sjøareal.

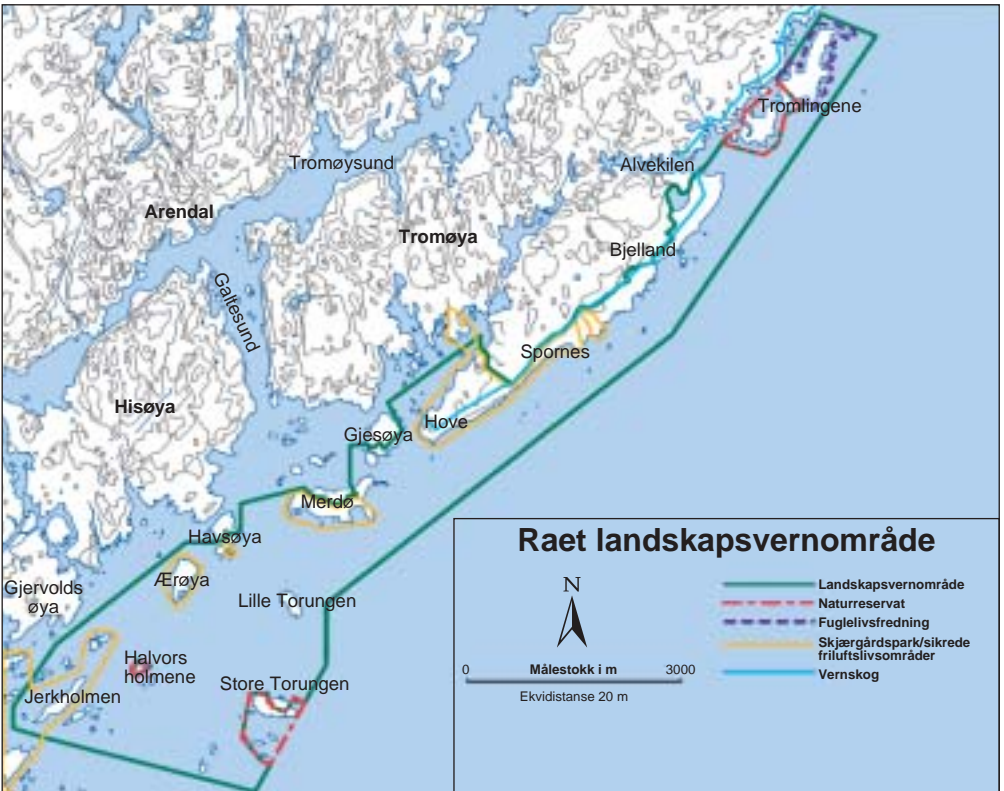
Formålet med vernet er å «bevare det egenartede natur- og kulturlandskapet med kvartergeologiske forekomster og særegent dyre- og planteliv knyttet til Raet i Aust-Agders kystområde».

Five methods for the protection of the area:

The Raet (1) Protected Landscape, including the flora and fauna, was protected by Royal Decree on 15 December 2000. The protected area stretches from, and includes, Jerkholmen in the west to Tromlingene in the east – a distance of about 15 kms. The protected area covers about 5,400 acres, of which about 4,600 acres is sea.

The aim of the protection is «to preserve the specific character of the natural landscape and the cultivated land with geological occurrences from the Quaternary period and distinctive animal and plant life linked with Raet in the coastal area of Aust-Agder.»

Forsidefoto ved Bjellandsskjær, Tromøy. Foto: Ove Hetland

Det er tre hovedkriterier som ligger til grunn for vern av Raet landskapsvernområde.

Disse er:

- Løsmasser
- Geomorfologi
- Ferskvann oppdemmet av Raet

De mange rundsuaene vi finner i området er eksempler på geomorfologiske former. Dette er fjellformer som er slipt glatte og fine på støtsiden mot isen og opprevet på lesiden.

Innenfor området er det tre (2)

naturreservater som har en «strengere» vernekategori i naturvernloven enn landskapsvern. Disse omfattes ikke av landskapsvernet, men opptrer som «øyer» i landskapsvernområdet. Disse tre er fra vest Indre Halvorsholmen, Store Torungen og vestre del av Tromlingene. De to førstnevnte har som formål å ivareta hekkende sjøfugl og har derfor ilandstigningsforbud fra 15. april til 15. juli. Vestre del av Tromlingene er vernet for å ta vare på våtmark. Østre del av Tromlingene har såkalt fuglelivsfredning som er en del av verneforskriften for Raet landskapsvernområde.

På utsiden av Tromøya ble skogen fredet etter skogloven så tidlig som i 1914 som (3) **vernskog** med formål å danne le for områdene innenfor. Skogen er fortsatt vernet, men den har ikke samme funksjon som den hadde tidligere da store deler av Tromøya nå har betydelig mer vegetasjon.

Innenfor Raet landskapsvernområde finnes følgende (4) **offentlig sikrede friluftslivs-områder**:

Fra vest: Jerkholmen, Skjelbergholmen, Flatskjær, Tvisteinen, Ærøya, deler av Havsøya, deler av Merdø, Hove og Spornes. Sikrede friluftslivsområder er enten eid av staten, kommunen eller det er inngått avtaler mellom staten og private grunneiere slik som i (5) **skjærgårdsparken**.

There are three main criteria that form the basis for the protection of the Raet Protected Landscape.

These are:

- sediments
- geomorphology
- fresh water dammed up by the moraine

The many bare outcrops of rock shaped by glacial erosion that we find in the area are examples of geomorphological shapes.

These are bedrock bumps that have been ground smooth and fine on the stoss faces towards the ice and torn up on the lee faces.

Within the area there are three (2) **nature reserves** which is a «stricter» form of protection than protected landscapes. These are not included in the protected landscape but act as «islands» in the protected landscape area. These three nature reserves are, from west to east, Indre Halvorsholmen, Store Torungen and the western part of Tromlingene. The first two are intended to take care of nesting seabirds and therefore no one is permitted to go ashore from 15 April to 15 July. The western part of Tromlingene is protected to preserve the wetlands. The eastern part of Tromlingene has so-called bird-life protection as a part of the protection regulations in the Raet protected landscape.

On the outer edge of Tromøya the (3) **forest was protected** by a Forest Act as early as 1914, the purpose of this was to create shelter for the areas within. The forest has the same function as it had previously since large parts of Tromøya now have considerably more vegetation.

Within the Raet Protected Landscape the following areas have been set aside for (4) outdoor recreation: from west to east – Jerkholmen, Skjelbergholmen, Flatskjær, Tvisteinen, Ærøya, parts of Havsøya, parts of Merdø, Hove and Spornes. Areas set aside for outdoor recreation are either owned by the government, the municipality or there are agreements between the government and private landowners, such as the (5) **Coastal Park** («Skjærgårdsparken»).

Endemorenen Raet

Dannelse av Raet. Illustr.: Ivar Johan Jansen

Allerødtiden for 11-12 000 år siden. Innlandsisen har smeltet tilbake, og iskanten ligger innenfor dagens kystlinje. Breen har etterlatt seg spredte moreneavsetninger på havbunnen og i denne perioden avsettes også havavsetninger av silt og leir. Fra isfjell som seiler forbi droppes sand og stein.

I Yngre Dryas mellom 11-10 600 før nåtid rykker brefronten frem til Ra-linjen. Løsmassene på havbunnen skyves sammen og avsettes, sammen med morenematerialene som isen frakter med seg, som en markert randmorene (Ramorenen). Havnivået er ca 61 m høyere enn i dag.

Frem- og tilbakerykninger av brefronten har ført til dannelse av mindre rygger/hauger parallelt med Ra-linjen. I postglasial tid heves landet og Ramorenen utsettes for bølgeerosjon. Materialet i overflaten sorteres og omlagres. Stein og blokk vaskes frem og det dannes rullesteinsområder.

I dag. Ramorenen, som for en stor del består av silt og leirholdig morene (moreneleire) har fått en kappe med strandvasket materiale, dels med store blokker og rullestein i overflaten. Marine strandavsetninger av sand er avsatt over de finkorna havavsetningene på begge sider av Raet. De isskurte svabergene med karakteristiske slipeformer på utsiden av Raet danner nå en effektiv barriere mot fortsatt erosjon i løsmassene.

Endemorenen etter siste istid – Raet er en av kriteriene for at området er vernet. Raet er en enorm «grusrygg» som ble avsatt av en fremrykkende innlandsis for 10 – 11 000 år siden i en av istidens siste krampetrekkninger. Trolig har kanten av

innlandsisen stått som en mektig, bratt vegg i havet med forhold som likner de man i dag finner langs kysten av Antarktis og Grønland. Ramorenen strekker seg fra Finland gjennom Sverige, Østfold og krysser Oslofjorden ved Moss. I Vestfold går Raet på land ved Horten og gir grovbunn for blant annet landets største bøkeskog ved Larvik. Deretter går det i sjøen ved Mølen, men viser seg her og der som øyer som Stråholmen og Jomfruland i Telemark fylke. I Aust-Agder får vi første østlige føling med Raet like utenfor Flosa der rullesteinøya Målen stikker opp i dagen. Etter dette dukker Tromlingene opp av sjøen og her begynner Raet landskapsvernområde. Man ser tydelig de store mengdene rullestein som havet har vasket frem av morenematerialet på Spornes utenfor Tromøy, på utsiden av Merdø og helt vest i verneområdet, på Jerholmen og nok en liten rullesteinøy som heter Målen. Herfra går Raet på land ved Hasseltangen, hvor det også kler seg med bøkeskog, og kan følges opp til Feviktoppen, Grimstad, Birkenes og videre vestover. Raet og tilsvarende randmorener i nabolandene markerer på en fin måte innlandsisens utbredelse i en viktig periode under tilbakesmelting av isdekket under siste istid.

Ra-morenen i landskapsvernområdet ble i sin helhet avsatt under vann. Etter at isen trakk seg tilbake oversvømte havet lavtliggende landområder. Deretter hevet landet seg litt etter litt. Havets høyeste nivå etter siste istid kalles for marin grense og når i Arendalsområdet opp i 65 til 70 meter over havet. Tromlingene ble hevet over havnivå for 3–4000 år siden og Jerkholmen noe senere.

Topografi, berggrunn og løsmasser

Den synlige topografien i landskapsvernområdet er relativt flat. Øyer som Tromlingene (14 m oh.), Jerkholmen (9 m oh.) og Målen (ca 2 m oh.) består stort sett bare av løsmasser. Dukker man imidlertid ned under havoverflaten er bildet noe ganske annet.

Der utgjøres de høyeste «fjellene» av båer, skjær og øyer mens de største «dalene» danner mørke dyp. Mellom Jerkholmen og Store Torungen finner vi dyp på hele 157 meter. Mellom Havsøya og Merdø er også en markert dyp «dal» som fortsetter inn Galtesund.

Berggrunnen i Raet landskapsvernområde domineres av grunnfjellsbergarter. Det forekommer lokalt blant annet permiske diabasganger.

Raet har avsatt store mengder løsmasser. På den siden som vender ut mot havet, har bølger gjennom lang tid vasket ut de små partiklene slik at man der finner det groveste materialet som rullestein og store steinblokker i overflaten. Under den øverste «erosjonshuden» støter man på finpartikler som sand, silt og leire som stedvis bare er

en meter eller to ned. Også over brenningssonene finnes en rekke strandvoller av grus og stein som i dag dekker store deler av Ramorenen i området. Etter flere tusen år med vegetasjon som har lagt igjen blader, nåler med mer har det også etter hvert dannet seg et tynt lag med humus i overflaten. Forsumpning/torvdannelse finnes i de lavere liggende områdene. I tillegg til Botnetjern på Tromøy finnes mindre forekomster av åpent ferskvann på flere av de mindre øyene.

Klima og vegetasjon

Raet landskapsvernområde ligger langt sør i Norge og i sin helhet i strandsonen, dels i sjøen og dels på land. Klimatet er typisk oseanisk. Over alt i landskapsvernområdet driver det inn sjøsprøyt ved kraftig vind. Det er sjelden mye snø i området. Nærheten til sjøen og områdets relativt flate topografi gjør at det ofte blåser kraftig her. Sjøen

Jerkholmen, eller Jerken som den bare kalles lokalt, er den eneste av øyene i Raet landskapsvernområde som utelukkende består av løsmasser. På øya ser man tydelig to store og flere mindre gravrøyser samt to store hagtorntrær. Jerkholmen, or Jerken as it is known locally, is the only one of the islands in the Raet Protected Landscape that exclusively consists of sediments. One can clearly see two large and several smaller burial mounds on the island, as well as two large hawthorn trees *Crataegus monogyna*. Foto: Ivar Johan Jansen

Blåklokke er en karakterart på øyer som Jerkholmen og Tromlingene men finnes over store deler av landskapsvernområdet. Harebells *Campanula rotundifolia* can be found on islands like Jerkholmen and Tromlingene, but are also present on large areas of the Protected Landscape. Foto: Ove Hetland

bufrer temperaturen gjennom hele året slik at det blir relativt milde vintrer og svale somrer til tross for at Sørlandet er det området i Norge som har flest soldager i året.

Fordi Raet landskapsvernområde ligger så langt sør finnes her arter som normalt hører til på sydligere breddegrader og som dermed har sin nordgrense på Sørlandskysten.

Når seilskuter tidligere fartet mellom Sørlandskysten og kontinentet var det nødvendig for stabiliteten at de hadde en viss tyngde plassert lavt i båten. Man brukte jord og masse for å oppnå dette. I denne massen fulgte det med fremmede plantearter – såkalte ballastplanter. I Raet landskapsvernområde er det flere arter som har kommet hit på denne måten.

Av de mange botaniske kuriositetene som finnes kan blant annet følgende nevnes: På Merdø vokser det en stor kristtorn inne i krattskogen. Dette er lengre øst enn der vi vanligvis finner denne arten. På Tromlingene vokser det en stor og rund barlindbusk. Denne står midt i rullesteina og ser verken ut som en barlind eller vokser på et sted som forventes for denne arten. På Tromlingene er det funnet spennende arter som moskusurt, toppstar, gul frøstjerne og bekkeveronika. Som en kuriositet nevnes også forsommerens fantastiske blomstring av strandnellik på Tromlingene. På Lille Torungen og på Merdø kan man tidlig på våren se mengder av villtulipan i blomst. Blomsten er gul og vakker. På Jerkholmen står det to monumentale trær av hagtorn som skiller seg markant ut. Hagtorn opptrer svært sjeldent som så store trær som vi finner her.

Dyrelivet

Insekter

Så langt sør i Norge med tilhørende spesiell flora kan man forvente en spennende insektsfauna. På Sven Johnsens holmer som ligger like øst for Jerkholmen, er det nylig påvist en ny billeart for Norge.

På Tromlingene er det flere planter som gjør at enkelte spesielle sommerfuglarter lever her. Øya huser flere sydlige arter som ikke har stor utbredelse ellers i landet. Det er i særdeleshet blant de små sommerfuglartene vi finner de sjeldneste artene. På Jerkholmen og holmene rundt flyer det hvert år mange svalestjerter. Dette er en av våre største og vakreste dagsommerfugler.

Amfibier og Reptiler

På utsiden av Merdø og Tromøya finner vi helt i strandkanten på øyene to lokaliteter med liten salamander. Her må det på uværsdager sprøytes inn betydelige mengder saltvann, hvilket man ikke skulle forvente at ømfintlige amfibier skulle tolerere. Samme forhold finner vi også ved Bjelland på Tromøya. Også her finner vi flere lokaliteter med liten salamander.

Det er ukjent hvorvidt øvrige amfibier som frosk og padde er observert i verneområdet. Av krypdyr er arter som huggorm, stålorm og buorm forventet. Også slettsnok bør kunne finnes i området.

De kvartærgeologiske forekomstene har stor naturvitenskapelig og pedagogisk verdi. Særlig verdifulle er de velutviklede strandvollsystemene og rullesteinområdene. I rullesteinområdene finner man stein fra store deler av Sør-Norge. Bildet viser Jerkholmen. The geological occurrences from the Quaternary period are of great natural science and pedagogical value. The well-developed beach ridges and areas consisting of boulders and pebbles worn smooth by the action of the waves are particularly valuable. In the last-mentioned areas one finds rocks from almost everywhere in southern Norway. The photo shows Jerkholmen. Foto: Ove Hetland

På Merdø og på utsiden av Tromøya finner vi flere lokaliteter med liten salamander. There are several places on Merdø and on the outer edge of Tromøya where smooth newts *Triturus vulgaris* can be found. Foto: Arild Pfaff

Havsøya er et ferieparadis med sine særegne små sørlandshus. Havsøya is a holiday paradise with its small houses characteristic of the south coast of Norway. Foto: Ove Hetland

Fugler

Tromlingene og Jerkholmen er de to viktigste trekkfugl-lokalitetene i landskapsvernområdet. Tromlingene har lange mudderstrender som ved lavvann utgjør store arealer. Dette gjør Tromlingene til Aust-Agders beste trekkfugllokalitet for vadefugler – men er viktig også for mange andre arter. Mange sjeldne arter er observert her som: skjeand, knekkand, svarthalespove, avosett, sotsniipe, splitterne og til og med flamingo.

Ytterst i Sømskilen ligger Jerkholmen.

Den runde barlinda på Tromlingene står særegent til der den ser ut til å komme opp fra selve rullesteina. Sannsynligvis er det moreneleire like under rullesteina. The round yew tree *Taxus baccata* on Tromlingene appears to grow right out of the cobbles. There is probably boulder clay just beneath the rocks. Foto: Ove Hetland

Sømskilen er oppholdssted for store mengder andefugler og da særlig i dårlig vær. Den har funksjon som en nødhavn for mange arter. Det hekker også mye andefugler her. Jerkholmen er den nest beste trekkfugllokaliteten i området. Jerkholmen og Tromlingene kan minne svært mye om hverandre, men Jerkholmen er mindre og har ikke de samme kvalitetene når det gjelder mudderstrender. Arter som er typiske for Jerkholmen er: tornirisk, sanglerke, fiskemåke, piplerker og store flokker med ungfugl av stør på ettersommeren og høsten. Påfallende er det at Jerkholmen er fylkets sikreste kjente lokalitet for å få se jordugle på høst- og vårtrekket. Også Merdø er ei interessant øy i fuglesammenheng. Her er observert mange uvanlige småfuglarter. Årlig synger det flere individer av nattergal på Merdø.

Innenfor verneområdet, ligger to sjøfuglreservater. Det er indre Halvorsholmen og vestre del av Store Torungen med tilhørende holmer og skjær. Av disse er sistnevnte en av fylkets beste sjøfuglreservater med store kolonier av stormåkene: gråmåke, svartbak og sildemåke. Også makrellterne har hatt koloni her i en årrekke samt at øyene er oppholdssted for et stort antall ærfugl.

Indre Halvorsholmen har ikke på langt nær

For å beskrive kveldsstemningen på Tromlingene bruker Gabriel Scott ord som «Aandeaktig, tussmørket, taakekappe og spøkelsesskritt». To describe the setting at dawn at Tromlingene the Norwegian author Gabriel Scott used words like ghostly, dusk, shrouded fog and steps of ghosts. Foto: Arvid Johnsen

så høyt antall hekkende fugler som Store Torungen, men også her finner vi stor- måkene hekkende. Trolig var dette første hekkelokalitet for grågås i nyere tid i Aust-Agder. Den ble observert her i 1994 med unger. Tidligere var her en stor koloni med makrellterne.

Pattedyr

Raet landskapsvernområde består av 85% sjøareal. Dette begrenser mengden av landlevende pattedyr. Rådyr, hare, grevling og mink er blant de vanligste større artene. I tillegg finner vi på de store gresskledde øyene som Tromlingene og Jerkholmen varierende bestander av smånagere. Også flaggermus opptrer i området. Det antas at det dreier seg om flere arter. Tidligere fantes piggsvin og rødrev i området, men det er uvisst om disse artene er her nå. På Jerkholmen og Tromlingene beiter sau. Disse er med på holde vegetasjonen nede slik at landskapet blir mer åpent.

Av sjøpattedyr er hval og sel innom området fra tid til annen. Det er imidlertid ikke kjent noen faste forekomster av noen arter. Av sel er det overveiende steinkobbe som opptrer i området – blant annet ved Jerkholmen i Sømskilen. Grindhval observeres en sjelden gang. Oftere blir den lille hvalarten nise registrert i området.

Tradisjonell bruk av Raet landskapsvernområde

Fornminner

Det er registrert 135 forekomster av fornminner, gravrøyser, steinlegninger, brystvern, tufter og groper. Disse stammer fra 1800 f. Kr. til 1000 år e. Kr. Av disse er 49 sikre fornminner. Fornminnene på Jerkholmen og Tromlingene er høyt prioriterte i nasjonal sammenheng.

I tidligere tider var det vanlig å begrave de døde i monumentale gravrøyser på høyder i

Gravand finnes det noen få par av i landskapsvernområdet. A few pairs of Shelduck *Tadorna tadorna* are to be found in the Protected Landscape. Foto: Ove Hetland.

landskapet. De døde skulle se og bli sett, og derfor var utsikten over sjøen bestemmende for plasseringen. Det var områdets mektigste personer som ble æret med gravlegging i slike røyser. De døde ble iført sin fineste stas med smykker og eiendeler. Gravgavene de døde fikk med seg er som regel blitt fjernet i ettertid av gravrøvere. Selve gravkista ligger direkte på berget midt i røysa og er ofte bygd av steinheller. I tillegg til de store og lett synlige gravrøysene på Jerkholmen og Tromlingene finnes det også en mengde mindre og mer uanselige røyser og hauger i landskapsvernområdet.

Kulturminner

Bygningsmiljøene på Brekka, Lia og Bjelland på Tromøy samt de man finner på Merdø og Havsøya er særlige verdifulle. De inneholder karakteristiske hustyper. Verdt å nevne er også de mange rester av bygninger og anordninger fra andre verdenskrig.

Kulturlandskap

Landskapet langs Raet har blitt preget av menneskers bruk av området gjennom lang tid. Beskrivelser fra Hove gård på 1770-tallet gir et bilde av hvordan området en gang så ut. Landskapet har grodd mer og mer igjen fra det betydelig mer åpne

beitelandskapet fra den gang. Merdø rundt 1790 var et åpent landskap preget av stor menneskelig aktivitet. Barlinda på Tromlingene, kristtornen på Merdø og hagtornen på Jerkholmen forteller om en tid der kulturlandskapet ble brukt på en annerledes måte enn i dag.

Friluftsliv

Helt tilbake til tidlig på 1900-tallet er det blitt drevet friluftaktiviteter i Hove området. I dag er hele Sørlandskysten svært mye besøkt gjennom sommermånedene og øyer som Jerkholmen, Tjuvholmen, Ærøya, Havsøya, Merdø, Gjessøya og Tromlingene er særlig attraktive og besøkes mange. Utenom sommermånedene foregår friluftlivet delvis gjennom andre aktiviteter og delvis på andre områder. Sjøfugljakt, fiske og setting av fiskeruser og teiner etter krabber og hummer er friluftsliv som tiltar utover

Kaprifolium eller vivendel som den offisielt heter, er Aust-Agders fylkesblomst. Honeysuckle *Lonicera periclymenum* is the flower for the County of Aust-Agder. Foto: Ove Hetland

høsten og forvinteren. Områder som Hove og Spornes på utsiden av Tromøy er mye benyttet turområder også gjennom høsten og vinteren. Når de verste høststormene raser, er det et mektig skue som åpenbarer seg på de svært så eksponerte rullesteinstrendene i dette området. Pollenundersøkelser som er blitt utført på Tromlingene indikerer at Tromlingene er blitt beitet i nær sagt hele perioden fra vegetasjon bredte seg på øya.

Ta vare på Raet landskapsvernområde

- Det er ikke tillatt å fjerne rullestein fra området. Man skal la steinene ligge slik de ligger og ikke bygge solingsanordninger, legger, skulpturer og annet av dem. Rullesteina er en del av det en ønsker å ta vare på gjennom vernet.
- Området har flere store og flotte fornminner i form av gravrøyser. Disse forteller om tidligere tiders kultur og religion. Vi minner om at fornminner og kulturminner fra før 1537 er automatisk fredet. Vi ber om at steinene får ligge i fred.
- Ved bruk av engangsgriller så pass på at de ikke settes rett på svaberg eller på gressplen. Svaberget kan sprekke og i gressplener drepes gresset og resulterer i stygge merker. Ta med engangsgrillen etter bruk! Ved bålbrenning skal en også ha i mente at bålet kan medføre lignende ødeleggelser dersom det ikke legges på et passende sted som sand, grus, småstein eller allerede benyttede bålplasser og ikke på fjell eller på grasmark.
- Finner man reir av fugler eller hi til dyr så ikke stopp opp og betrakt disse lenge. Det beste er å se mens en er i bevegelse. Lengre stopp uroer fuglene og dyra samt at vaksomme øyne, som tilhører egg- og ungespisende arter som kråke, skjære og mink, ofte følger våre bevegelser og undersøker gjerne de plassene som vi stopper opp ved. Dersom en ut i fra engstelig atferd på voksne fugler eller dyr får mistanke om at en har rasta nær et reir eller hi, bør man finne en ny leirplass.
- Kast aldri søppel i naturen, men ta gjerne med hjem søppel som blir funnet i verneområdet!
- En tommelfingerregel: Forlat området i samme stand som du fant det – eller bedre!

Hele Sørlandskysten er mye brukt til båtfriidrettsliv, og da særlig om sommeren. Raet landskapsvernområde har mange sørlandsidyller som innbyr til friluftsliv. The entire coast of southern Norway is much used for boating activities, particularly in the summer. The Raet Protected Landscape has many south coast idylls which encourage outdoor recreation. Foto: Arild Pfaff

ATFERDSREGLER OG FORVALTNING

RULES FOR BEHAVIOUR AND MANAGEMENT

Du er velkommen til å besøke Raet landskapsvernområde, men ha i mente følgende vernebestemmelser som er utdrag fra verneforskriften:

You are welcome to visit the Raet Protected Landscape, but bear in mind the following regulations, which are an extract from the protection regulations:

Området er vernet mot alle inngrep og aktiviteter som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

The area is protected against encroachment and activities which may alter the natural conditions of the landscape.

Motorisert ferdsel i utmark og oppstilling av campingvogner er forbudt.

Motorized traffic in isolated areas is forbidden, as is the parking of caravans.

Vegetasjonssamfunn knyttet til strandsonen, herunder havstrand og enger, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse.

Plant communities in the shore area, including the seashore and meadows, are protected against all forms of damage and destruction.

For østlige del av Tromlingene med fuglelivsfredning er fuglene og deres reir, egg og unger fredet mot all form for ødeleggelse og unødig forstyrrelser utover vanlig ferdsel. Det er forbudt med jakt, fangst og bruk av skytevåpen. Hunder skal ikke slippes i området.

In the eastern part of Tromlingene the birds and their nests, eggs and young are protected against all forms of destruction and unnecessary disturbance. Hunting, trapping and the use of firearms is forbidden. Dogs must be kept on a leash.

Generelt i landskapsvernområdet er det lov å jakte og fiske etter gjeldende forskrifter.

Generally, hunting and fishing is permitted in the Protected Landscape in accordance with prevailing regulations.

Fylkesmannen i Aust-Agder har ansvaret for forvaltningen av Raet landskapsvernområde.

The County Governor in Aust-Agder is responsible for the management of the Raet Protected Landscape.

Det blir med jamne mellomrom holdt oppsyn i landskapsvernområdet.

There is frequent supervision in the Raet Protected Landscape.

Flere opplysninger om verneområdet og verneforskriften kan du få ved å henvende deg til: Additional information concerning the protected areas and the protection regulations can be obtained from:

Fylkesmannen i Aust-Agder
miljøvernavdelingen
Serviceboks 606
4809 ARENDAL
Telefon: 37 01 75 53

Fylkesmannen i Aust-Agder
Miljøvernavdelingen